

ОБЩИНА КИРКОВО

ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

ПРОГРАМА ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА

I. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН И БЕЗОПАСЕН ТРУД

1. Работниците осъществяват трудовата си дейност, когато:
  - работните съоръжения са в изправност;
  - параметрите на работната среда са в допустими граници;
  - работят предвидените вентилационни и осветителни съоръжения.
2. Всички работници са длъжни да познават и да могат да работят със средства за пожарогасене.
3. Забранено е ползването на леснозапалими и избухливи вещества, които не са свързани с трудовия процес.
4. При забелязване на неизправности и опасност от авария, пожар и други, работниците са длъжни незабавно да прекратят работата си, да уведомят ръководството и да вземат всички мерки за предотвратяването им

II. ПРАВИЛА И УСЛОВИЯ ПРЕДИ ЗАПОЧВАНЕ, ПО ВРЕМЕ И СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ НА РАБОТАТА

С цел опазване на собственото и на околните здраве и безопасност, имуществото, работната и околната среда работниците са длъжни:

1. При постъпване на работното място:
    - да се явяват на работа на време, отпочинали и в добро здраве, без да са употребили алкохол или други уповайщи средства;
    - да спазват изискващата се хигиена;
    - да започнат работа след като се убедят в обезопасеността на работното място и съоръженията.
  2. По време на работа:
    - „**Ръчна работа с тежести**“ означава всяко пренасяне или поддържане на тежест от един или повече работещи, което включва вдигане, носене, поставяне, бутане, теглене, или преместване на тежести.
    - „**Редовна ръчна работа с тежести**“ означава всяка работа, която:
      - а) предимно или изцяло се състои от ръчна работа с тежести;
      - б) обикновено съдържа, макар и непостоянно, ръчна работа с тежести.
- Тази инструкция се прилага при всяка работа с тежести (напр. ремонт, преместване и други дейности).
- 2.1. Не се допускат за редовно ръчно пренасяне на товари работници, ненавършили 18 г., бременни жени и работници със здравни противопоказания.
  - 2.2. При ръчна работа с тежести трябва да се спазват физиологичните норми за работа:
    - при вдигане, преместване и пренасяне на разстояние до 2 m, теглото на товара да не надвишава 15 kg за жени и 50 kg за мъже;
    - при пренасяне до 30 m (извършва се само от мъже), теглото на товара да не надвишава 30 kg.
  - 2.3. При ръчно извършване на товарно-разтоварни работи, работещият да:
    - поема товара от разстояние не по-голямо от дължината на предмишниците;
    - вдига товара от ниво не по-ниско от височината на коленете и не по-високо от височината на раменете;
    - държи гърба си по възможност по-изправен, като повдига тежестта чрез подходящо приклякване.
  - 2.4. При използване на колички, вагонетки и др. транспортното средство да се бута, а не да се тегли.

- 2.5. За извършване на товарно-разтоварни работи с товари с тегло от 50 до 500 kg да се използват изправни помощни приспособления и механизми (лостове, колички, лебедки и др.).
- 2.6. Всички товари, които имат остри ръбове, да се захващат и пренасят със съответните лични предпазни средства или ръчни захватни приспособления.
- 2.7. При пренасяне на товар на рамо едновременно от двама работника, товарът да се поставя на едно и също рамо (ляво или дясно и за двамата).
- 2.8. При пренасяне на сандъци, кафези и др., предварително да се проверява за наличие на стърчащи гвоздеи, чембери и др.
- 2.9. Товарене и разтоварване на варели, ролки, барабани и др. да става чрез търкаляне, като работника стои зад товара по посока на движението му.
- 2.10. Ръчните товарно-разтоварни и преносни работи на насипни товари (пясък, пръст и др.) да се извършват с лопати и колички.
- 2.11. Забранява се пушене и хранене по време на извършване на товарно-разтоварни работи.
- 2.12. Да се осигури аптечка с необходимите медикаменти и превързочни материали за оказване на първа долекарска помощ.
- 2.13. Персоналът да е запознат с начините на гасене и безопасната работа с уредите за пожарогасене, с които са оборудвани помещенията (складовете).
- 2.14. Всеки работещ при извършване на ръчна работа с тежести:
- Изпълнява точно дадените инструкции за защита на здравето и за безопасност при извършване на ръчна работа с тежести и съдейства на работодателя за изпълнение на съответните мерки;
  - Използва по предназначение техническите средства и оборудването, осигурени и предоставени от работодателя;
  - Повишава квалификацията и знанията си относно изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при ръчна работа с тежести
- 2.15. Информация за рисковете, ако работата с тежести не се извършва правилно
- Товарът, в съчетания с извършваните заедно с него движения, предизвиква увреждане на здравето основно на гърба.
- Пренасяният товар също може да причини злополуки поради:
- Падане или събаряне вследствие недобро складиране или подреждане, неправилна манипулация и др.;
  - Изпускане или хвърляне на пренасяния товар вследствие прекомерно тегло на товара;
  - Нараняване от пренасяния товар вследствие опасни места и елементи от него, опасно съдържание, неизползване на лични предпазни средства, неизползване на помощни средства.
- 2.16. Физическото усилие създава риск:
- ако е много голямо;
  - ако се прилага само чрез извиване на тялото;
  - ако се довежда до рязко преместване на товара;
  - ако се прилага при неблагоприятна и нестабилна работна поза.
- 2.17. При работа на пътя да се спазват поставените знаци за безопасност, за да бъдат предпазени от падащи предмети, шум, вредни въздействия – газове, прах и др., падане и подхлъзване.
- 2.18. Като пешеходец е длъжен да се движи по тротоара или банкета на пътното платно.
- Пешеходците могат да се движат по платното за движение, противоположно на посоката на движението на пътните превозни средства, по възможност най-близо до лявата му граница:
- когато няма тротоар или банкет или е невъзможно те да бъдат използвани;
  - при пренасяне или тласкане на обемисти предмети, когато с това се затруднява движението на другите пешеходци.
- При пресичане на платното за движение пешеходците са длъжни да преминават по пешеходните пътеки при спазване на следните правила:
- преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с разстоянията до приближаващите се пътни превозни средства и с тяхната скорост на движение;
  - да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спират без необходимост на платното за движение;
  - да спазват светлинните сигнали и сигналите на регулировчика;
  - да не преминават през ограждения от парапети или вериги.
- 2.19. На пешеходците е забранено:
- да навлизат внезапно на платното за движение;

- да пресичат платното за движение при ограничена видимост;
  - да извършват търговия и услуги на платното за движение
- 2.20. Информация за рисковете, при работа и движение на пътя:
- опасност от падане и подхлъзване;
  - опасност от падащи предмети;
  - опасност от пътнотранспортно произшествие;

III. ПРАВИЛА ЗА ОКАЗВАНЕ НА ПЪРВА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ ПРИ УВРЕЖДАНЕ НА ЗДРАВЕТО ПРИ РАБОТА

Тези правила са предназначени за обучение на работници и служители за оказване на първа долекарска помощ при увреждане здравето на хората при трудова дейност.

Първа долекарска мед.помощ е съвкупност от прости, но достатъчно целесъобразни и ефективни мерки за спасяване живота на пострадалият и предотвратяване развитието на евентуалните възможни рискове за здравето им.

Първа долекарска мед.помощ се оказва от работниците и служителите. За ефективно оказване на тази помощ работодателят осигурява аптечки или аптечни чанти, комплектовани с медикаменти в зависимост от рисковите фактори на съответната трудова дейност.

1.Първа долекарска помощ при нараняване и счупване.

Първа помощ се оказва от този, който се намира най-близо до пострадалият.

Правила:

- ❶ Дрехите на пострадалият се свалят като се започне от здравата страна.
- ❷ Ако дрехите са пристегнати около раната, те се изрязват около нея.
- ❸ При силно кървене е необходимо дрехата бързо да се разреже и разгъне ,за да се открие нараненото място.
- ❹ При събличане на дрехите или обувките травмираният крайник трябва внимателно да се придържа.
- ❺ Освобождава се тази част от тялото, където се извършват манипулации.

Раните биват открити и закрити.

Открити рани са тези при които е нарушена целостта на тъканите. Първа помощ в случая е поставянето на превръзка върху нея.

Основните предназначения на превръзката са предпазване на раната от допълнително замърсяване;кръвоспиращ ефект;

Основни правила:

- да не се пипа раната с ръце;
- да не се промива раната с вода или други течности;
- да не се чисти раната със спирт или други дезинфектанти;
- поставя се стерилни марли от аптечната чанта и в никакъв случай памук;
- при рани в областта на главата не се промива със кислородна вода поради опасност от попадане в очите;

Първа помощ при счупване - налага се обездвижване на увреденият крайник.

Обездвижването бива:

- ❶ Обездвижване при което не се използват твърди обездвижени средства-например горен крайник се прикрепва към гръден кош, свит под прав ъгъл в лакетната става;
Долен увреден крайник се прикрепва към здравия с помощта на колани;
- ❷ Обездвижване с използване на подръчни материали-дъски,по-дебели клони;
- ❸ Обездвижване, при което се използва стандартна шина тип „Крамер“;

Не се прави опит за наместване на счупените кости. Ако от раната стърчат костни фрагменти те се покриват със стерилни марли.

При поставяне на шината е необходимо да се обхванат най - малко две съседни стави под и над счупването. Шините се прикрепват с импровизирани превръзки, при премазани крайници с или без ампутация на части от тях те се шинират заедно с ампутиранията част.

2.Първа помощ при кръвотечения

Най - непосредствена опасност за живота на болния.Кървенето бива външно-кръвта изтича навън от тялото.Вътрешно-обикновено в телесни кухини, невидимо, което е и най -коварно. Колкото по-

голямо е количеството загубена кръв, толкова по - драматично е състоянието на болния. Загубата на 1/3 от цялото количество кръв-1200-1500мл е непосредствена опасност за живота на болния. В зависимост от вида на нараненият кръвоносен съд се различават няколко вида кръвене:

- **артериално**- кръвта е аленочервена и изтича под налягане. За кратко време се губи много кръв.

- **венозно** - кръвта има тъмно -червен цвят и изтича равномерно

- **капилярно** - кръвта изтича на капки;

Основни признаци при кръвоизлив са: слабост, премалвяване, световъртеж, жажда, замъгляване на съзнанието, бледост на кожата пи лигавиците, ниско кръвно налягане, учестен пулс.

Първото нещо което трябва да се направи при кръвене е кръвоспирането. То бива:

- ръчен метод - притискане с длан или пръсти разкъсаният кръвоносен съд;

- налагане на стегната превръзка върху раната;

- пристягане на кръвящият съд над мястото на кръвенето, като под пристягащата превръзка се поставя марля или плат. Пристягането е силно до изчезване на периферният пулс или спиране на кръвенето. По този начин се спира изцяло кръвотока под мястото на превръзката, поради което превръзката стои не повече от 2 часа. Ако се наложи превръзката да остане по дълго на вторият час превръзката леко се отпуска, като отпускането става бавно. Ако е наранен голям съд по време на отпускането се притиска с пръст.

При кръвене основна опасност съществува за мозък и сърце. За това болният се поставя така, че главата да бъде по - ниско от краката:

- чрез вдигане на краката;

- чрез по - пристегнато бинтоване на краката от периферията към основата.

Спиране на кръвене от носа:

1. Пострадалият се поставя да седне:

➤ трябва да притиска ноздрата с пръст в продължение на 10 мин.;

➤ да се постави студен компрес отвън на носа;

➤ в носа да се постави памук или марля напоена с кислородна вода.

Кървене от ухото:

➤ ако кръвенето е от външната част на ухото - да се постави стерилна марля и да се притисне силно с ръка;

➤ ако кръвенето е от вътрешното ухо - не се слага нищо в ухото. Болният се поставя легнал на страната на увреденото ухо и по най -бързият начин се транспортира.

Кръвохрак

Появява се при нараняване на белият дроб. Болният се поставя в полуседнало положение, не бива да се движи, бързо се вика лекар.

Кръвоповръщане

Появява се при нараняване или заболяване на хранопровода, стомах, или дванадесетопръсника.

Необходимо е болният да се постави в полуседнало положение, поставя се в областта на корема мехур с лед. Забранява се да приема каквото и да било през устата.

3.Първа долекарска помощ при термични и химически изгаряния.

Термични изгаряния.

Получават се под въздействие на високи температури. Има четири степени на изгаряне:**първа**-кожата е само зачервена и силно болезнена; **втора** - има върху кожата и болезнен мехур; **трета** - кожата е бледа до бяла, получава се накроза; **четвърта степен** - овъгляване с некроза както на кожата, така и на подлежащите тъкани.

Долекарската помощ се изразява в прекъсване на контакта – пострадалият - висока температура - пострадалият трябва да се изведе от зоната на пожара, при запалване на дрехите - същите трябва да се загасят. Обгорелите повърхности се покриват със стерилна марля. Дава се аналгин против болката. При ограничени изгаряния от първа степен, при които има само зачервяване на кожата се прави охлаждане със студена вода и напръскване на обгорелите повърхности с „Пантенол”.

Химически изгаряния.

Основни фактори ,които определят тежестта на хим. изгаряния са концентрация и време на действие на хим.агент.

Киселините предизвикват сухи, плътни, рязко ограничени некрози. Основите образуват влажни некрози, сиво-жълтеникави, рехави.

Долекарска помощ - обилно промиване на телесните повърхности с вода.

4.Долекарска медицинска помощ при измръзване:

Под действие на ниските температури се получава общо или локално увреждане на организма. Явлението „Бяла смърт” се наблюдава при въздействие на ниски температури върху целия организъм. То протича с нарушение на жизнените функции и се характеризира с понижаване на телесната температура под 35 градуса. Пострадалият е вял, апатичен, пулсът и дишането се забавят, загуба на съзнание, смърт при ненавременно оказване на помощ.

Долекарската помощ включва завиване и затопляне на болният, даване на топли и подсладени течности. По възможност организиране на затоплен транспорт до болница.

Първото действие е прекратяване действието на студовият агент. Затопляне със сухи масажи, топли течности.

Всяко затопляне при измръзване трябва да се осъществява внимателно, защото измръзналите тъкани са безчувствени и лесно може да предизвикат изгаряне. От полза е извършването със суха и топла длан масаж на измръзналите повърхности, след което се налага с марля, подплатена с памук - т.нар топлоизолираща превръзка. Забранява се разтриване със сняг и даване на алкохол.

5.Първа долекарска помощ при слъчев и топлинен удар.

Слънчев удар

Получава се, когато човек дълго време се подлага на непосредственото действие на слънчевите лъчи върху отворена глава. Засяга се ЦНС.

Основни симптоми са: отпадналост, главоболие, шум в ушите, виене на свят, повръщане, тъмни петна пред очите. Пострадалият е зачервен с учестен пулс и забавено дишане.

⇒ пострадалият се отнася на сянка;

⇒ напръсква се със студена вода;

⇒ дават се за пиене студени течности;

⇒ ако дишането и кръвообращението спрат, се минава към изкуствено дишане и сърдечен масаж.

Предпазване от слънчев удар:

* Да се избягва ненужното стоене на слънце без шапка.

* Облеклото да бъде от светли материи.

* Повече течности да се приемат в топли дни.

Топлинен удар.

Получава се, когато човек се намира под въздействието на не много висока температура, но при затруднено топлоотделяне. Това става най-често във влажни помещения, при физическа работа с дебели дрехи. Признаци на топлинния удар са:

Неспокойствие, отпадналост, общо изпотяване, виене на свят, повишена температура, зачервяване на лицето, главоболие, повръщане, ускорен пулс, суха и гореща кожа.

Първа помощ

⇒ извеждане на хладно и проветриво място;

⇒ легнало положение;

⇒ студени течности за пиене.

За избягване на топлинен удар е необходимо да се вземат профилактични мерки - помещението добре да се проветрява, повишен прием на течности, чести и кратки почивки особено при тежка физическа работа в такива помещения. При поява на някои от признаците на топлинен удар незабавно извеждане от помещението.

6.Първа помощ при въздействие на електрически ток

Електрическите поражения могат да настъпят по следните причини:

- преминаване на ел.ток през човека;

- въздействие на ел.дъга;

- въздействие на ел.маг.полета, създадени от много високи напрежения и честоти.

Съществуват следните видове поражения от ел.ток:

- ел.удар и изгаряне;

- наранявания и счупвания;

- заболявания от въздействието на ел.дъга и електромагнитни полета.

Ел. удар е болестно въздействие на ел.ток върху човешкият организъм с нарушение на дишане и кръвообръщение. Степента на това въздействие зависи от сила на тока, неговият вид и честота, време на въздействие.

Първа помощ - освобождаване на болният по най-бързият начин от напрежението, под което е попаднал.

Ако пострадалият има собствено дишане и пулс се поставя легнал, осигурява се достъп до чист въздух, към носа му се поднася напоен с амоняк памук.

Ако пострадалият няма пулс и дишане и е в безсъзнание се преминава незабавно към изкуствено дишане и сърдечен масаж. За целта се прави следното:

⇒ разтваря се устата на пострадалия чрез изместване напред на долната челюст;

⇒ освобождава се устата от секретите и изкуствени зъби;

⇒ главата се извива назад, а долната челюст напред и нагоре;

⇒ започва се обдишване уста в уста - 12 пъти за мин.;

Ако липсват пулсации на а.каротис-започва се сърдечен масаж - 80-пъти в мин.- тези действия продължават до пристигане на екип на ЦСМП.

⇒ строго се забранява заравянето на пострадалия в земята.

7.Първа помощ при отравяния:

Острите отравяния са заболявания, които започват внезапно, протичат бързо и тежко. Проникването на отровата в човешкият организъм може да бъде през устата, кожата или дихателната система.

При проникване на отровата през устата: бърка се с пръст в устата, за да се предизвика повръщане.Ако пострадалият е приел киселина или основа преди провокиране на повръщането се дава да изпие 2 чаши прясно мляко смесено с 2 белтъка. След повръщането се изпиват няколко чаши вода смесена с мед.въглен, след което пак се провокира повръщане. След обилно повръщане на болния се дава да изпие една чаша вода, смесена с две лъжички медицински въглен. След 15мин. се дават едно пакетче английска сол, разтворена в една чаша с вода.

При проникване на отровата през дихателната система: пострадалият незабавно се извежда от обгазената среда на чист въздух.

При проникване на отровата през кожата: внимателно сваляне на дрехите, измиване на контактните повърхности с вода и сапун. При засягане на очите обилно промиване с вода.

8.Първа помощ при ухапване от змия, куче, насекомо:

Ухапване от змии.

Признаците са общи и местни

Местни - две кървавочервени точки на мястото на ухапването;болка, оток.

Общи признаци - неспокойствие, световъртеж, гадене, повръщане.

⇒ прави се пристегната превръзка над мястото на ухапването;

⇒ раната се измива със студена вода;

⇒ слага се стерилна превръзка;

⇒ транспорт.

Ухапване от куче.

⇒ намазване около раната с йод;

⇒ стерилна превръзка;

⇒ транспорт.

Ухапване от насекомо.

На мястото на ухапването има болка, оток, зачервяване.

Първа помощ

⇒ махане на жилото с инструмент;

⇒ поставяне на памук напоен със спирт;

⇒ студен компрес.

9.Чуждо тяло в окото.

При попадане на чуждо тяло в окото пострадалият не трябва да го трие, за да не наруши целостта на роговицата.Необходимо е да премигне няколко пъти във вода и промивка с вода. Ако не се отстрани чуждото тяло така се поставя суха превръзка и се търси лекар.

10.Първа долекарска помощ при спряло дишане и кръвообращение

Острите нарушения в дишането и кръвообращението застрашаващи живота на болния, настъпват обикновено внезапно в резултат на силно въздействащи вредни фактори върху организма. Възможностите за спасяването на тези болни са толкова по-големи, колкото по-рано и правилно е започнало оказването на помощта.

Незабавно започване на съживителни мероприятия се налага в следните случаи:

- ⇒ липса на съзнание;
- ⇒ спиране на дишането /липсват дих. движения на гръдният кош/;
- ⇒ липса на пулс на големи артерии – сънна - в областта на шията, в непосредствена близост до трахеята /гръклян/ и бедрена.

Ред и последователност в съживителните мероприятия:

❶Осигуряване на проходими дихателни пътища:

- отваряне на устата;
- почистване на устата с пръст или марля от чужди тела, протези, повърнати материи, секрети;
- главата се извива максимално назад.

Ако има съмнения обаче за счупени шийни прешлени главата не бива да се движи. В този случай брадичката се хваща от двете страни с двете ръце и се изтегля напред и нагоре. По този начин се освобождава корена на езика и би следвало да се възстанови дишането. При липса на дишане след тези мероприятия се преминава към изкуствено дишане. Това става чрез обдишване уста в уста - оказващият помощ поема дълбоко вдишване и издухва въздуха в устата на пострадалия като в този момент притиска носа на пострадалия. Обдишването може да бъде и уста в нос - оказващият помощта поема дълбоко въздух и го издишва в носа на пострадалия. Честота на обдишванията трябва да бъдат 12-14 мин.

❷Възстановяване и поддържане на кръвообращение:

- при спряло сърце се започва индиректен сърдечен масаж.

Пострадалият се поставя по гръб на твърда подложка. Оказващият помощта застава на колене от страни. Поставя едната си длан в областта на гръдната кост. Другата си ръка поставя върху първата. С прави ръце без сгъване в лактите се извършват енергични тласъци, при което се използва тежестта на тялото. Целта е гръдната кост да хлътва на 4-5см, при което сърцето се притиска между нея и гръбначният стълб и изтласква кръв пасивно. Необходимо е да се извършват 60-80 притискания за минута.

При сам спасител е необходимо на 5 сърдечни притискания да се прави по едно обдишване уста в уста. Ако спасителите са двама на всеки 15 притискания се правят по две обдишвания. Съживителните мероприятия се правят до пристигане на квалифициран мед. екип.

11.Първа долекарска помощ при болен в безсъзнание

Болният в безсъзнание има вид на дълбоко заспал човек, който не може да бъде „събуден” с никакви дразнения. Нарушението в съзнанието е индикация за тежко нарушение на основните функции на главният мозък. Необходимо е един бърз оглед на мястото около пострадалия, което би могло да насочи за причините за това безсъзнателно състояние.

Например:

- при мирис на алкохол - вероятна алкохолна кома;
- при наличие на празни опаковки от лекарства - вероятна медикаментозна кома;
- при болен с високо кръвно налягане - вероятно мозъчен удар;
- при намиране на болен на силно огряно от слънце място - вероятно слънчев удар;
- при контакт на пострадалия с електропроводник – вероятно - електрически удар;
- при намиране на болен в обгазена среда – вероятно - отравяне с въглероден окис;
- при налична висока температура – вероятно - мозъчно възпаление.

Поведение:

- ① Бързо прекъсване на причината, довела до комата, ако това е възможно.
- ② Да се постави легнал по гръб, с леко повдигната и обърната на страни глава или в стабилно странично положение при положение че има пулс и дишане.
- ③ Ако има повръщане главата се извива настрани, за да се избегне попадане на повърнатите материи в дих. пътища.

- ④ При студено тяло и крайници и ниски температури болният се завива.
- ⑤ При повишена телесна температура на болният се поставят студени мокри кърпи на челото.
- ⑥ При спряло дишане и кръвообращение се започват спасителните мероприятия в реда, посочени в точка 10.

12. Първа долекарска помощ при спешни хирургични заболявания на органите в коремната кухина.

Най-характерен признак е болката, която възниква в коремната кухина.

Категорично се забранява даване на храна и вода на болният, както и употребата на аналгетици, топли грейки и електрически възглавници. Болният се поставя в хоризонтално положение и се транспортира до най-близкото лечебно заведение.

IV. ПРАВИЛА ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ КРИЗИСНИ СИТУАЦИИ.

1. При възникване на пожар.

- Незабавно се звъни на телефон 160, уведомява се прекия ръководител и веднага се предприемат мерки за гасенето му.

- Локален пожар се гаси с вода. С вода не се гасят електроуреди, инсталации под напрежение, бензин и нафта. С пясък чрез засипване се гасят бензин и нафта, ако няма опасност от избухване.

- При оказване на помощ на пострадали: запаленото облекло на тялото трябва да се съблече и изхвърли, а ако това е невъзможно, се гаси чрез обвиване с други дрехи или одеала и притискане на запалената част към земята /търкаляне/; при отравяне с токсични газове, отделени при пожара, пострадалият се изнася на чист въздух, отстранява се всичко, което го притиска и се оставя в покой; пострадалият по най-бързия начин се транспортира до болнично заведение.

2. При трудова злополука.

Трудова злополука е всяко внезапно увреждане на здравето станало през време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и при всяка работа, извършена в интерес на предприятието, когато е причинило временна неработоспособност, трайно намалена работоспособност или смърт.

При възникнала трудова злополука най-близко стоящите колеги са длъжни:

- да спрат оборудването /при необходимост/;
- да уведомят прекия ръководител и отговорника по здравословни и безопасни условия на труд;
- да окажат незабавно първа помощ на пострадалия;
- да съдействат за транспортиране на пострадалия.

Настоящата програма е разработена на основание чл. 12, ал. 2 от Наредба № РД-07-2 от 16 декември 2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.